

Styresak 101-2023 Budsjett 2024

Saksbehandler: Gro Ankill, Marit Barosen, Siri Tau Ursin
Dato dok: 07.12.2023
Møtedato: 14.12.2023
Vår ref: 2023/3529

Vedlegg (tr.): Utredning budsjett 2024

Vedlegg ikke tr. Budsjettbrev 3-2023 fra Helse Nord RHF
[Styresak 87-2023 Økonomisk langtidsplan 2024-2027, inkl rullering av investeringsplan 2024-2031](#)
[Styresak 117-2023 Budsjett 2027 Foretaksgruppen - rammer og føringer](#)
Styresak 036-2023 Rullering av plan for drift og investering 2024-2027 - Bærekraftsanalyse 2024-2031

Innstilling til vedtak:

1. Styret viser til saksutredningen og vedtar det fremlagte forslag til budsjett for 2024
2. Styret viser til saksfremlegget inkludert vedlegg og vedtar dette som foretakets omstillingsplan for 2024.
3. Styret ber administrerende direktør fortsette arbeidet med identifisering av ytterligere tiltak for å redusere omstillingsutfordringen.
4. Styret ber Helse Nord RHF om økt kassakreditt med 150 mill. kroner ut over dagens ramme.
5. Administrerende direktør gis fullmakt til å foreta mindre justeringer i budsjettet.

Bakgrunn:

Styret inviteres i denne til å fatte vedtak om budsjett 2024 med premisser for drift og investeringer.

Premissene for budsjettarbeidet er lagt av Helse Nord gjennom styresakene styresak 87-2023 *Økonomisk langtidsplan 2024-2027, inkl rullering av investeringsplan 2024-2031* og styresak 117-2023 *Budsjett 2027 Foretaksgruppen - rammer og føringer*. I styresak 117-2023 har Helse Nord RHF lagt de endelige rammene for budsjettåret 2024, og denne er grunnlag for budsjettforslaget som legges frem i denne saken.

Vedlegget «Utredning budsjett 2024» gir nærmere redegjørelse for grunnlag og vurderinger for budsjett 2024.

Oppsummering/direktørens vurdering:

Organisasjonen har jobbet godt med budsjettarbeidet siden oppstart i mai, men det har vært svært krevende å få på plass realistiske tiltak med tilstrekkelig effekt i den størrelsesorden som er nødvendig for å løse omstillingsutfordringen for neste år. Budsjettarbeidet har vært grundig, og det forankres godt i klinikker, senter og staber. De tillitsvalgte har vært invitert til å delta gjennom hele prosessen.

Nordlandssykehuset hadde en betydelig økonomisk omstillingsutfordring ved inngangen til 2023.

Til tross for rekrutteringsutfordringer og høy ekstern innleie av personell har foretaket klart å opprettholde somatisk aktivitet gjennom hele året, og har innenfor dette området akseptable ventetider og fristbrudd på et lavt nivå. Aktivitet ut over plantall har imidlertid store kostnader som følge av at denne aktiviteten kun finansieres med 40 % ISF-inntekter og ingen økning i basisramme.

Den polikliniske aktiviteten i Psykisk helse og rusklinikken har vært noe lavere enn plantall. Dette har medført fristbrudd, som har utløst betydelige kostnader knyttet til pasienter som har fått sin behandling via avtaler inngått av HELFO. Arbeidet med reduksjon i ventetider og fristbrudd medfører økt aktivitet og økte kostnader knyttet til drift.

Nordlandssykehuset hadde ved utgangen av oktober et regnskapsmessig underskudd på 182,9 mill. kr og er i en ekstremt krevende økonomisk situasjon. Pr utgangen av november er det identifisert tiltak for en del av omstillingsutfordringen for 2024, men det gjenstår fortsatt en stor uløst utfordring. I tiltaksarbeidet har det vært sterkt fokus på at de tiltak som identifiseres også skal la seg gjennomføre. Det har også vært lagt vekt på at de ulike virksomhetsområdene skal ha mest mulig realistiske budsjett knyttet til den aktiviteten som er planlagt. Dette innebærer at budsjettmidler er flyttet mellom virksomhetsområder, og at en større del av den uløste utfordringen er lagt sentralt. Tiltaksplanen legger pr nå ikke opp til reduksjon i aktivitet i pasientbehandlingen eller endret tjenestetilbud. Ventetider og fristbrudd skal fortsatt reduseres. Alternativet vil være ytterligere kostnadsvekst i form av økt kjøp fra eksterne leverandører.

I løpet av de siste 10-15 årene har Nordlandssykehuset realisert gevinster fra flere større organisatoriske omstillingstiltak, og som følge av dette har potensialet for realisering av enkelttiltak med stor økonomisk effekt de siste årene vært mye mindre. Pr utgangen av november er det identifisert tiltak i størrelsesorden 123 mill. kr. Samlet omstillingsutfordring er beregnet til 271, 2 mill. kr. I denne styresaken legger vi derfor frem et budsjettforslag med restutfordring på 147,7 mill. kr. Det pågår et arbeid med identifisering av ytterligere tiltak, men vi regner ikke med å løse hele omstillingsutfordringen i løpet av 2024.

Likviditet

Nordlandssykehuset har i dag en kredittramme på 950 mill. kroner, jfr. *RHF styresak 132-2023 Endring av driftskredittramme i helseforetakene og egenkapitalinnskudd i Helse Nord IKT HF*. Ut fra forutsetning om et budsjettavvik for 2023 på -220 mill. kr vil foretaket ikke ha tilstrekkelig likviditet fra årsskiftet 2023/2024. Ved betaling av avdrag og renter for 2.halvår på tilsammen 150 mill. kroner er det estimert at kreditrammen vil overskrides med 45 mill. kroner. Av den grunn bes det om økt kassakreditt på 150 mill. kroner.

Likviditetsbudsjettet i tabell 8 i utredningen tar utgangspunkt i investeringsramme og ramme for kassekreditt slik disse er vedtatt av Helse Nord RHF.

Gjennomføring av tiltaksplaner i tråd med omstillingsutfordring vil være nødvendig for at foretaket skal kunne ivareta sine økonomiske forpliktelser i årene som kommer. Det vil imidlertid være svært krevende å finne tilstrekkelig med tiltak all den tid det forventes å opprettholde høy aktivitet for å ta ned ventetider og fristbrudd.

Vedlegg 1 - Utredning Budsjett 2024

Innhold

1. INNLEDNING	2
2. PREMISSE FRA EIER.....	3
2.1 Forslag til Statsbudsjett 2024	3
2.1.1 Aktivitet.....	3
2.1.2 Rammebetingelser	3
2.2 Økonomisk resultatkrav.....	3
2.3 Endringer i inntektsrammer.....	3
2.3.1 Lønns- og prisjustering.....	3
2.3.2 Pensjonskostnader	4
2.3.3 Avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform.....	4
2.3.4 Oppdatering inntektsmodell.....	4
2.3.5 Resultatbasert finansiering.....	4
2.3.6 Egenandeler.....	5
2.3.7 LIS1-stillinger	5
2.4 ISF	5
3. BÆREKRAFT OG OMSTILLINGSUTFORDRING 2024.....	5
4. OMSTILLING 2024.....	9
4.1 Omstilling 2023	9
4.2 Taktskiftet.....	10
4.3 Omstilling i Nordlandssykehuset.....	10
4.4 Tiltaksplan 2024	12
Status Kirurgisk klinikk omstillingsutfordring 2024.....	14
5. AKTIVITET.....	18
5.1 Somatikk.....	18
5.2 Psykisk helse og rus	19
6. INVESTERINGER.....	19
7. LIKVIDITET	19
8. BUDSJETT 2024.....	22

1. INNLEDNING

Nordlandssykehuset hadde ved inngangen til 2023 en betydelig økonomisk omstillingsutfordring.

Til tross for rekrutteringsutfordringer og høy ekstern innleie av personell har foretaket klart å opprettholde somatisk aktivitet gjennom hele året, og har innenfor dette området akseptable ventetider og fristbrudd på et lavt nivå. Aktivitet ut over plantall har imidlertid store kostnader som følge av at denne aktiviteten kun finansieres med 40 % ISF-inntekter og ingen økning i basisramme.

Den polikliniske aktiviteten i Psykisk helse og rusklinikken har vært noe lavere enn plantall. Dette har medført fristbrudd, som har utløst betydelige kostnader knyttet til pasienter som har fått sin behandling via avtaler inngått av HELFO. Arbeidet med reduksjon i ventetider og fristbrudd medfører økt aktivitet og økte kostnader knyttet til drift.

Nordlandssykehuset hadde ved utgangen av oktober et regnskapsmessig underskudd på 182,9 mill. kr og er i en ekstremt krevende økonomisk situasjon. Pr utgangen av november er det identifisert tiltak for en del av omstillingsutfordringen for 2024, men det gjenstår fortsatt en stor uløst utfordring. I tiltaksarbeidet har det vært sterkt fokus på at de tiltak som identifiseres også skal la seg gjennomføre. Det har også vært lagt vekt på at de ulike virksomhetsområdene skal ha mest mulig realistiske budsjett knyttet til den aktiviteten som er planlagt. Dette innebærer at budsjettmidler er flyttet mellom virksomhetsområder, og at en større del av den uløste utfordringen er lagt sentralt. Tiltaksplanen legger pr nå ikke opp til reduksjon i aktivitet i pasientbehandlingen eller endret tjenestetilbud. Ventetider og fristbrudd skal fortsatt reduseres. Alternativet vil være ytterligere kostnadsvekst i form av økt kjøp fra eksterne leverandører.

Det arbeides løpende med identifisering og kvalitetssikring av nye tiltaksområder. Etter hvert som nye tiltak identifiseres vil disse bli innarbeidet i budsjettet i løpet av 2024.

Pr utgangen av november er det identifisert tiltak i størrelsesorden 123 mill. kr. Samlet omstillingsutfordring er beregnet til 271, 2 mill. kr. Det pågår et arbeid med identifisering av ytterligere tiltak, men vi regner ikke med å løse hele omstillingsutfordringen i løpet av 2024.

2. PREMISSE FRA EIER

Styret i Helse Nord RHF har gjennom styresak 87-2023 *Økonomisk langtidsplan 2024-2027, inkl rullering av investeringsplan 2024-2031* og styresak 117-2023 *Budsjett 2027 Foretaksgruppen - rammer og føringer* lagt rammer og premisser for budsjett 2024.

2.1 Forslag til Statsbudsjett 2024

2.1.1 Aktivitet

Forslag til statsbudsjett for 2024 legger til grunn vekst i pasientbehandlingen med 1,8 % på nasjonalt nivå fra vedtatt budsjett 2023, hvorav demografisk behov er anslått til 1,5 %.

2.1.2 Rammebetingelser

For helseforetakene og foretaksgruppen i Helse Nord samlet medfører forslag til statsbudsjett svært stramme rammebetingelser og behov for omfattende omstillinger for å bringe økonomien under kontroll.

Forslaget til statsbudsjett innebærer om lag 100 mill. kr mindre frie inntekter enn det som er lagt til grunn i *styresak 87-2023 Økonomisk langtidsplan 2024-2027 - inkl. rullering av investeringsplanen 2024-2031* (styremøte 27. juni 2023).

2.2 Økonomisk resultatkrav

Nordlandssykehusets resultatkrav for 2024 er et overskudd på 5 mill. kr.

2.3 Endringer i inntektsrammer

Vedtatt inntektsramme (basisramme) for Nordlandssykehuset for 2023 jf Helse Nord's styresak 118-2023 utgjør 4,2 mrd. kr, og dette innebærer en netto økning på om lag 286 mill. kr fra vedtatt budsjett i 2023. Økningen er i all hovedsak knyttet til lønns- og prisvekst i 2023 og 2024.

2.3.1 Lønns- og prisjustering

Det er for 2024 lagt til grunn en forventet lønns- og prisjustering på 4,3 %, hvorav lønnsvekst utgjør 4,9 % og varer og tjenester 2,9 %. Lønnsforutsetningene er 0,2-0,3 %-poeng lavere enn anslag fra Norges Bank og SSB. Prisvekstforutsetningene er om lag 1 %-poeng lavere enn SSB og Norges Banks anslag

Nordlandssykehuset får økt finansiering på 136,7 mill. kr som kompensasjon for lønns- og prisvekst i 2024, som skal tilsvare en lønns- og prisvekst på 4,3 % ut fra budsjett 2023.

2.3.2 Pensjonskostnader

Pensjonskostnadene i helseforetakene i Helse Nord reduseres med 12 mill. kr sammenlignet med vedtatt budsjett i 2023, mens Helse Nord får en reduksjon i basisrammen med 71 mill. kr. Dette er knyttet til reduksjon i pensjonskostnader nasjonalt.

Nordlandssykehuset får ikke endret rammen knyttet til pensjon i 2024.

2.3.3 Avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform

Effektiviseringskrav på ISF, lab og røntgen gjelder fremdeles, selv om begrepet avbyråkratiseringsreform er avvirket. Dette innebærer underregulering av ISF-pris med 0,1 % og underregulering av polikliniske refusjonstakster med 1,6 %. Dette innebærer et effektiviseringskrav på om lag 30 mill. kr for foretaksgruppen.

For Nordlandssykehuset gir dette også i 2024 negativ økonomisk effekt i form av underkompenserte ISF-satser og polikliniske refusjonstakster.

2.3.4 Oppdatering inntektsmodell

Oppdatering av befolkningstall og andre kriterieverdier i nasjonal inntektsfordelingsmodell reduserer bevilgningen til Helse Nord isolert sett med om lag 140 mill. kr. for 2024. I 2023 var reduksjonen 118 mill. kr, og i 2022 utgjorde reduksjonen 95 mill. kr. Reduksjonen er en følge av at Nord-Norge over tid hatt en relativt lavere befolkningsvekst sammenlignet med andre regioner, og de siste tre årene en faktisk nedgang i antall innbyggere. Samtidig er det vekst i Sør- og Vest-Norge som medfører at andelen ressurser til Helse Nord reduseres. Trekket i inntektsfordelingen for 2024 er isolert sett 41 mill. kroner mer enn det som er lagt til grunn i økonomisk langtidsplan. Realvekst til spesialisthelsetjenesten demper konsekvensene, men befolkningsutviklingen medfører at Helse Nord må planlegge med lav eller ingen realvekst i årene framover

Etter oppdatering av de regionale inntektsfordelingsmodellene får Nordlandssykehuset i 2023 en økning på netto 4,4 mill. kr fra inntektsfordelingsmodellen for somatikk, et trekk på 7,4 mill. kr fra inntektsmodell psykisk helse, økning på 11,2 mill. kr fra oppdatering av inntektsmodell for tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB), samt trekk på 3,2 mill. kr knyttet til regionale sikkerhetsplasser i psykisk helsevern og 0,7 mill. kr for akutt TSB som innføres i inntektsmodellen fra 2024.

Netto økning fra inntektsmodeller utgjør + 4,3 mill. kr for Nordlandssykehuset HF.

2.3.5 Resultatbasert finansiering

Kvalitetsbasert finansiering ble i 2022 erstattet av «resultatbasert finansiering».

Formålet med ordningen er å stimulere til ønsket tjenesteutvikling, med vekt på samhandling og digitalisering. For 2024 fordeles bevilgningen etter resultater innen følgende indikatorer:

- Andel video- og telefonkonsultasjoner
- Andel pasienter med digital skjemabasert oppfølging og monitorering

- Andel pasienter med gjennomført nettbasert behandlingsprogram
- Andel pasienter med samarbeidsmøter mellom spesialist- og primærhelsetjenesten innen psykisk helsevern og rusbehandling
- Andel pasienter med samarbeidsmøter mellom spesialist- og primærhelsetjenesten innen somatikk
- Andel pasienter med teambasert oppfølging innen psykisk helsevern og rusbehandling
- Andel pasienter med teambasert oppfølging innen somatikk
- Andelen schizofrenidiagnostiserte som har fått individuell plan
- Andel epikriser sendt innen en dag

Sammenlignet med nasjonal inntektsmodell tjener Helse Nord 2,5 mill. kroner som følge av bedre resultater på indikatorene sammenlignet med øvrige regioner.

Helse Nord styret har i tillegg fordelt ytterligere 6 mill. kroner i tråd med resultatene innen resultatbasert finansiering, og dette foreslås videreført for 2024.

2.3.6 Egenandeler

Egenandelene for pasientreiser, opphold ved opptreningsinstitusjoner, behandlingsreiser til utlandet og poliklinisk helsehjelp øker med 4,35 %. Egenandelene økes fra 1. januar 2024, bortsett fra poliklinisk helsehjelp som økes fra 1. juli 2024.

2.3.7 LIS1-stillinger

Helse Nord får i 2024 videreført bevilgning til LIS1-stillinger med 68,8 mill. kr som fordeles til helseforetakene for å finansiere eksisterende LIS1-stillinger. Det foreslås å bevilge 33 mill. kroner til opprettelse av 66 nye LIS1-stillinger nasjonalt. Foreløpig er 3 av disse tildelt Nordlandssykehuset fra 1. mars 2024.

2.4 ISF

Enhetsprisen for ISF i somatisk virksomhet justeres med 4,2 % til 52.248 kr i 2024. Justeringen består av lønns- og prisvekst (+4,3 %) fratrukket effektiviseringskrav på 0,1 %.

Enhetsprisen for ISF i poliklinisk psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert behandling (TSB) mot rusavhengighet justeres med 4,2 % til 3.675 kr i 2024.

3. BÆREKRAFT OG OMSTILLINGSUTFORDRING 2024

Bærekraftsanalysen som ble behandlet i styresak 036-2023 i april viste at nivået på omstillingsutfordringen, ut fra forutsetning om drift i budsjettbalanse i 2023, samt øvrige premisser for framskrivning som var lagt til grunn, ville være på sitt høyeste i 2024 (-61 mill. kr). Analysen viste videre resultatforbedring i perioden 2025-2031, og overskudd ut over resultatkrav i perioden 2026-2031 (+5,6 til +78 mill. kr).

Oppdatering av rammeforutsetningene pr oktober viser en større omstillingsutfordring for 2024 enn analysen fra april. Dette skyldes i hovedsak den negative resultatutviklingen i 2023, med oppdatert prognose pr utgangen av oktober som gir et forventet underskudd mellom 210-220 mill. kr for året samlet.

Omstillingsutfordring for 2024 fremgår av tabell 1 nedenfor.

Tabell 1: Omstillingsutfordring 2024

Endring utfordring 2023-2024

Økte vedlikeholdskostnader (bygg)		
HN IKT investeringer		20,0
Innføring elektronisk kurve		10,0
Bortfall samvalgskordinator		0,5
Økning renter		18,5
Bortfall omstillingsstøtte 2023		48,0
Økte kostnader/reduisert inntekt		97,0
Reduksjon avskrivninger	-	10,4
Reduksjon pasientreise fly (nye fotruter)	-	17,0
Styrking HF	-	14,0
Inntektsmodeller	-	4,4
Økt inntekt/reduisert kostnad	-	45,8
Netto økt kostnad i 2024		51,2
Prognose 2023		220,0
Buffer underkompensert prisvekst		
Omstillingsutfordring før effekt av tiltak		271,2
Tiltak i klinikkene	-	123,5
Samlet omstillingsutfordring etter effekt av tiltak		147,7

Kostnadsutvikling 2023-2024

Omstillingsbehov før tiltak jamfør tabell 1 ovenfor utgjør 271,2 mill. kr og består av inngangsfart (-220 mill. kr) og økte kostnader/reduserte inntekter (-97 mill. kr), og økte inntekter/reduserte kostnader (+45,8 mill. kr).

Det vesentligste av budsjettavviket for 2023 er knyttet til personell (lønn/innleie/overtid), medisinsk materiell og kjøp av private helsetjenester (fristbrudd).

Endringer i kostnader og inntekter fra 2023 til 2024 omfatter:

- Økte kostnader til IKT: 20 mill. kr

I bærekraftsanalysen som ble lagt frem i april var det lagt til grunn kostnadsvekst knyttet Helse Nord IKT med 20 mill. kr i 2024, i tråd med estimer presentert høsten 2022. Denne kostnadsveksten er også lagt til grunn i budsjettprosessen.

Helse Nord IKT har høsten 2023 kommet med innspill om ytterligere økning i kostnadsnivået, tilsvarende en vekst på 37 mill. kr sammenlignet med 2023. Nordlandssykehuset har ikke funnet rom for å innarbeide kostnadsvekst i denne størrelsesorden.

- Økte kostnader innføring elektronisk kurve: 10 mill. kr
Innføring elektronisk kurve er et regionalt prosjekt, og omfatter hovedsakelig kvalitetsforbedring og kan i liten grad forventes gi redusert ressursbruk. Innføring av elektronisk kurve har avhengighet til bruk av virtuelle klienter (VDI) for alle sykehus unntatt UNN Tromsø. Uten bruk av VDI vil programmet være svært tregt, med mye venting for klinikere. VDI-løsning er ikke innført i regionen og er delvis årsak til at innføringen er utsatt. For å unngå at elektronisk kurve gir vedvarende økt ressursbruk blant pleiepersonell på sengepost er vi avhengig av en velfungerende løsning for registrering via mobiltelefon.
- Økte renter lån: 18,5 mill. kr
Konsekvens av økt rentenivå. Det er tatt høyde for en rente opp til 4,7 %. Som følge av den usikre situasjonen i markedet er det knyttet usikkerhet til anslaget
- Bortfall omstillingsstøtte 2023: 48 mill. kr.
Dette var en engangsbevilgning i 2023.
- Reduksjon avskrivninger: 10,4 mill. kr
- Reduksjon kostnader pasientreiser med fly: beregnet effekt av halvering av billettpriser på fotruter med fly fom 1. april 2024 17 mill. kr.
- Styrking HF: 14 mill. kr
- Økte inntekter inntektsfordelingsmodeller etter oppdatering: 4,4 mill. kr

Utvikling siste 4 år

Inngangsfarten for 2024, dvs. forventet budsjettavvik ved utgangen av 2023, er i vesentlig grad knyttet til driftsutfordringer og kostnadsutvikling gjennom de siste 4 årene.

Nordlandssykehuset hadde ved inngangen til 2020 en omstillingsutfordring på om lag 165 mill. kr. I løpet av årene med pandemi økte denne utfordringen ytterligere, delvis som følge av økt bemanning, delvis som følge av økte kapitalkostnader og delvis som følge av ekstraordinær prisvekst. Det økte bemanningsbehovet knyttet til håndtering av pandemien er i all hovedsak tatt ned, men som følge av økt aktivitet i pasientbehandlingen er bemanningsnivået fortsatt er høyere enn i 2019. Den økte aktiviteten ut over plan representerer en betydelig kostnad som følge av at denne kun finansieres delvis. Netto kostnadsvekst i perioden 2019-2023 ut over priskompensasjon har vært betydelig.

Områdene med størst kostnadsvekst i perioden 2019-2023:

- Høy aktivitet:
Økte kostnader knyttet til aktivitet finansieres delvis gjennom aktivitetsbaserte inntekter, men aktivitet ut over forutsetningene i basisrammen påfører foretaket store merkostnader. Dette fordi ISF-finansiering utgjør kun 40 % av kostnad, mens resterende 60 % skal dekkes av basisrammen. Videre har pris- og lønnsvekst ut over forutsetningene i basisrammen medført at ISF-kompensasjon i realiteten er lavere enn 40 %.
- Medikamenter:
Medikamentkostnadene har økt med 80 mill. kr (53%) i perioden 2019-2023, hvorav om lag 40 mill. kr uten ekstra finansiering.
- Kapitalkostnader:
Avskrivninger og renter har alene hatt en netto økning på 100 mill. kr i perioden 2019-2023. I 2023 utgjør kapitalkostnadene 7,5 % av det samlede budsjettet for foretaket. Kapitalkostnadene forventes å øke ytterligere i 2024 som følge av renteutviklingen.
- Innleie:
Som følge av en utfordrende rekrutteringssituasjon har foretaket mellom 2019 og 2023 hatt økning i innleiekostnader på om lag 85 mill. kr.
- Fristbrudd:
Kapasitetsutfordringer har medført økte kostnader til kjøp av helsetjenester på nærmere 90 mill. kr. En vesentlig del er knyttet til fristbrudd, særlig i PHR.
- Utskrivningsklare pasienter:
Nordlandssykehuset har hatt en betydelig vekst i antallet utskrivningsklare døgn fra 2019 frem til i dag. Antallet us klare døgn i somatikk økte fra 2034 i 2019 til 2779 i 2022 (+36 %), og pr oktober i 2023 var antallet 3210. Dette utgjør en vekst fra samme periode i 2022 på 50,7 %. Også i psykisk helse og rus har det vært betydelig vekst i antallet utskrivningsklare døgn, fra 417 i 2021 til 644 ved utgangen av oktober 2023. Utskrivningsklare pasienter tilsvarer pasientbelegget på en hel sengepost. Refusjon pr døgn for en utskrivningsklar pasient utgjør i 2023 kr 5508. Til sammenligning utgjør gjennomsnittskostnad pr liggedøgn jamfør Samdata 2019, prisjustert til 2023-kroner, i overkant av kr. 20.000,-. En gjennomsnittlig utskrivningsklar pasient har imidlertid et større pleiebehov, og reell kostnad for denne pasientgruppen vil derfor være høyere enn gjennomsnittskostnad. Netto kostnader til utskrivningsklare pasienter pr utgangen av oktober 2023 utgjør ut fra dette minimum 60 mill. kr.

Områdene beskrevet ovenfor representerer en samlet kostnadsvekst på minst 400 mill. kr fra 2019, der kun en begrenset del er kompensert. En stor del av disse kostnadene har foretaket kun i begrenset grad mulighet til å påvirke.

Samdata

Oppdaterte tall fra SAMDATA for 2022 for somatisk spesialisthelsetjeneste viser at 3 av de 4 sykehusforetakene i Helse Nord har redusert kostnad pr DRG i perioden 2021 til 2022. Nordlandssykehuset har i alle de tre siste årene 2020-2022 hatt lavest kostnad pr DRG av samtlige sykehusforetak i Helse Nord. Dette er en betydelig forbedring fra 2018, da Nordlandssykehuset hadde det nest høyeste kostnadsnivået pr DRG i regionen.

Forbedring i kostnadsnivå sammenlignet med de øvrige sykehusforetakene i Helse Nord har skjedd til tross for at avskrivningene til nye bygg i Nordlandssykehuset økte med 64 mill. kr i perioden 2019-2022.

Den positive utviklingen er i stor grad knyttet til resultat av målrettet omstilling og forbedret effektivitet og kapasitetsutnyttelse i foretaket.

4. OMSTILLING 2024

4.1 Omstilling 2023

Ved behandling av budsjett 2023 vedtok styret i sak 112-2022 en tiltaksplan med forventet realisert effekt på 283 mill. kr.

I starten av 2023 hadde flere av klinikkene god gjennomføring og effekt av tiltak, til tross for at foretaket var i grønn beredskap i januar-mars. Flere tiltak hadde imidlertid forsinket oppstart.

Kirurgisk klinikk var ved inngangen til 2023 den av klinikkene med størst omstillingsutfordring og en tiltaksplan på om lag 156 mill. kr. Basert på resultatene pr utgangen av mars så administrerende direktør behov for et tydelig taktskifte i Kirurgisk klinikk, og satte fra april inn ekstra ressurser for å styrke lederlinjen i klinikken. Det ble samtidig iverksatt en større gjennomgang av tiltaksplanen og identifisert at flere tiltak ikke ville ha effekt i 2023, noen tiltak ville få betydelig forsinket effekt, og at gjennomføringen for en vesentlig del av tiltakene var til dels dårlig eller manglende. Revidert prognose for tiltaksgjennomføring etter gjennomgangen i april viste at realisme for økonomisk effekt av vedtatt tiltaksplan i Kirurgisk klinikk kun var 35 mill. kr for 2023. Samtidig var det områder i klinikken med tydelig bedring, hvor det var viktig å spre erfaringene til øvrige enheter/avdelinger i klinikken. Som et ledd i å snu utviklingen iverksatte administrerende direktør midlertidige organisatoriske endringer i klinikken, herunder justering av lederlinjer.

Selv om foretaket innenfor flere andre områder i virksomheten har fått økonomisk effekt i tråd med plan, så er det slik at manglende gjennomføringsevne for resterende tiltak, kombinert med økte kostnader utover forutsetningene i budsjettprosessen, medfører betydelige underskudd fra budsjett i 2023.

4.2 Taktskiftet

På bakgrunn av den negative resultatutviklingen pr april varslet administrerende direktør behov for et tydelig taktskifte der foretaket viser at vi kan gjennomføre nødvendige tiltak og endringer som tydelig snur den negative økonomiske utviklingen. For å oppnå resultatforbedring er det avgjørende at foretaket lykkes med stabilisering/rekruttering av kritisk klinisk personell for å unngå innleie fra firma. I tillegg må pasientlogistikk forbedres og pasientforløp effektiviseres gjennom digitalisering, slik at vi kan tilby helsehjelp i tilstrekkelig omfang til våre pasienter mer effektivt. Denne effektiviseringen er nødvendig for å kunne redusere brutto månedsverk.

Styret vedtok i sak 042-2023 prioritering av følgende punkter knyttet til taktskifte:

- Organisatoriske endringer
- Fristbrudd: målet er ingen nye fristbrudd
- Målet er null innleie
- Oppgavedeling
- Tydelig kommunikasjon
- Fokus på lederstøtte for å sikre gjennomføringskraft
- Bistand fra plan og analyse og annen stabskompetanse

Taktskiftet ble ved behandling av styresak 086-2023 Virksomhetsrapport september 2023 vedtatt utvidet til også å omfatte:

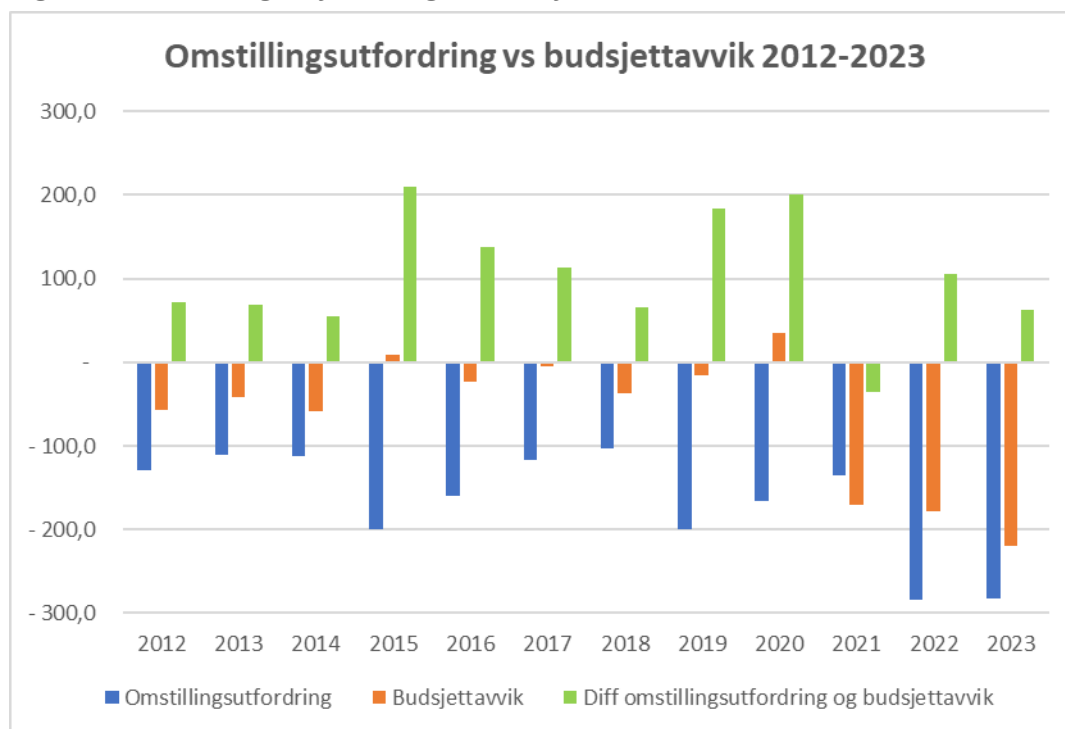
- Økt fokus på kontroll med kostnadsutviklingen

Det vedtatte taktskiftet er sentralt både når det gjelder den pågående omstillingen knyttet til daglig drift, og i budsjettarbeidet for 2024. Selv om driftsresultatet pr utgangen av oktober var svakere enn ønsket, oppnår foretaket resultater knyttet til hovedsatsingsområdene i taktskiftet. Det er positiv utvikling knyttet til innleie, og pr oktober er det reduksjon i kostnader knyttet til fristbrudd sammenliknet med 2022. Samtidig som vi klarer å redusere innleie ser vi imidlertid økning i overtid, fastlønn og variabel lønn. Dette er for så vidt ikke uventet all den tid foretaket fortsatt leverer over plantall i somatikken, samt at aktiviteten øker opp mot plantall i psykiatrien.

4.3 Omstilling i Nordlandssykehuset

Nordlandssykehuset har gjennom de 15 siste årene hatt årlige omstillingsutfordringer i størrelsesorden 100 mill. kr til nærmere 300 mill. kr, og har gjennom disse årene gjennomført betydelige omstillingstiltak, jamfør figur 1 nedenfor.

Figur 1: Omstillingsutfordring vs budsjettavvik 2012-2023

Budsjettavvik 2023 ihht prognose pr utgangen av oktober

Som det fremgår av figuren har budsjettavviket samtlige år, med unntak av 2021, vært betydelig lavere enn omstillingsutfordringen ved inngangen til budsjettåret. Selv om det for enkelte år har skjedd ekstraordinær resultatforbedring blant annet knyttet til pensjon og gevinst fra salg av eiendom, er det vesentligste av resultatforbedringen knyttet til gjennomføring av omstillingstiltak. I løpet av de siste 10-15 årene er det realisert gevinster fra flere større organisatoriske omstillingstiltak, og som følge av dette har potensialet for realisering av enkelttiltak med stor økonomisk effekt de siste årene vært mye mindre.

Tabell 2: Driftsresultat og budsjettavvik 2012-2022

	År 2012	År 2013	År 2014	År 2015	År 2016	År 2017	År 2018	År 2019	År 2020	År 2021	År 2022
Driftsinntekter	-3 481 478	-3 590 020	-3 639 605	-4 131 887	-4 230 478	-4 189 046	-4 259 064	-4 563 459	-4 772 275	-5 116 389	-5 318 622
Driftsutgifter	3 497 210	3 588 763	3 332 062	4 149 503	4 205 470	4 152 147	4 259 151	4 523 641	4 674 819	5 235 464	5 429 378
Finansielle poster	21 079	20 530	28 356	47 880	43 012	36 497	31 809	50 269	57 652	46 831	63 085
Resultat	36 811	19 272	-279 187	65 496	18 003	-401	31 897	10 451	-39 804	165 906	173 841
Resultatkrav	-21 000	-22 000	-337 831	75 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Budsjettavvik	57 811	41 272	58 644	-9 504	23 003	4 599	36 897	15 451	-34 804	170 906	178 841

4.4 Tiltaksplan 2024

Tabell 3 nedenfor viser en oversikt over tiltaksplan slik den foreligger ved utgangen av november:

Tabell 3: Tiltaksplan pr klinikk 2024

Klinikk	Forventet effekt 2024
Barneklubben	1 360 000
Diagnostisk klinikk	17 177 000
Kirurgisk klinikk	42 700 000
Medisinsk klinikk	16 152 000
Psykisk helse og rus klinikk	33 000 000
Prehospital klinikk	13 159 000
Sum tiltak	123 548 000

Barneklubben

Omstillingsbehov: 1,1 mill. kr

Tiltaksplan:

Klinikk	Kort tiltaksbeskrivelse	Forventet effekt 2023
BARN	Overtid/innleie ifm sykefravær nyfødteintensiv	1 000 000
BARN	Utgifter til vikarbyrå på nyfødteintensiv	360 000
BARN		1 360 000

Diagnostisk klinikk

Omstillingsbehov: 21,9 mill. kr

Tiltaksplan:

Klinikk	Kort tiltaksbeskrivelse	Forventet effekt 2024
DIAG	Arbeidstidsplanlegging	500 000
DIAG	Avtaler reagens	1 000 000
DIAG	Plasmatapping , økt inntekt	200 000
DIAG	Økte inntekter pat, økt inntekt	1 000 000
DIAG	Gjennomgang arbeidsplaner	200 000
DIAG	Gjennomgang arbeidsavtaler	240 000
DIAG	Rekruttering radiologi	2 500 000
DIAG	Redusere sykefravær	1 000 000
DIAG	Beredskap Vesterålen	10 537 000
DIAG		17 177 000

Klinikken har en uløst omstilling, denne kan ses opp mot rekruttering av radiologer, og her vil det kunne komme endringer som kan bidra til å redusere restutfordring i løpet av 2024.

Kirurgisk klinikk

Omstillingsbehov: 121,4 mill. kr

Tiltaksplan:

Klinikk	Kort tiltaksbeskrivelse	Forventet effekt 2023
KIR	Økt aktivitet sammenlignet med 2023; Bløtdel , OØØ og Vesterålen	18 020 000
KIR	Reduserte kostnader mat og forbruksvarer; Bløtdel	670 000
KIR	Redusert overtid og innleie; Bløtdel, Lofoten og OØØ	4 160 000
KIR	Tiltak under utredning 2024	
KIR	Reduserte lønnskostnader; Vesterålen, KK, Intensiv, Bløtdel	15 800 000
KIR	Betaling for tjenester som ikke er helsehjelp; KK og OØØ	250 000
KIR	Reduksjon kostnad operasjonsmateriell; Operasjon og anestesi	3 000 000
KIR	Økt aktivitet v.h.a nødvendig areal; Bløtdel	800 000
KIR		42 700 000

Kirurgisk klinikk hadde et negativt avvik fra budsjett på 157 mill. kr i 2022 og har for 2023 en prognose med negativt avvik på 142 mill. kr. Det har på flere enheter vært en bedring i økonomisk resultat i tillegg til effekt av gjennomførte tiltak. På andre områder har det vært økte kostnader som følge av prisstigning betydelig høyere enn priskompensasjon, nye kostnader ikke var identifisert i budsjettprosess høsten 2022 eller økte lønnsutgifter på grunn av manglende bemanning. Total forventet tiltakseffekt for 2023 er på 14 mill. kr av en tiltaksplan på totalt 156 mill. kr. Det har vært to gjennomganger av klinikkens tiltaksplan, først i vår og deretter nå i budsjettprosessen. Gjennomgangene viser at for de fleste tiltakene har det ikke eksistert en reell plan for gjennomføring eller vært eierskap på enhetsnivå om at dette var tiltak som var gjennomførbare.

I årets budsjettprosess er alle tiltak som ikke vurderes gjennomførbare tatt ut. Arbeidet med identifisering av tiltak og plan for tiltaksgjennomføring er ikke ferdigstilt og vil fortsette ut i 2024. Så langt er det identifisert tiltak for 22,85 mill. kr og potensielle tiltak for 19,85 mill. kr. De potensielle tiltakene er enten ikke ferdig konkretisert eller har avhengigheter som må avklares før de kan vurderes som reelle tiltak med effekt i 2024. Avhengighetene er for eksempel behov for tilgang til areal eller vellykket rekruttering i vakante stillinger. Det er utfordrende å finne tiltak som ikke reduserer total aktivitet: Ut fra status på ventetid for nyhenviste, ventetid til operasjon og fristbrudd er det i utgangspunktet ikke ønskelig å redusere aktiviteten i 2024.

Det er i 2023 gjort en omorganisering av Kirurgisk klinikk, fra en profesjonsbasert organisering mot en mer fagbasert. Omorganiseringen har kun medført endringer i Bodø. Hensikten er å få et mer enhetlig ansvar for pasientforløp innenfor ulike fag, med mål om bedre logistikk og oppfølging av tiltaksarbeid, ventetid, fristbrudd etc. Omorganiseringen ferdigstilles januar 2024.

Status Kirurgisk klinikk omstillingsutfordring 2024

Budsjettår 2024	Beløp
Prognose budsjettavvik	-142 000 000
Inntektsendringer	3 250 000
Kostnadsendringer	-5 220 000
Brutto omstillingsutfordring	-143 970 000
Rammeendringer	22 620 000
Omstillingsutfordring	-121 350 000
Tiltak	22 850 000
Potensielle tiltak	19 850 000
Rest omstillingsutfordring	-78 650 000

Kort tiltaksbeskrivelse	2024
Tiltak 2024	
Økt aktivitet sammenlignet med 2023; Bløtdel , OØØ og Vesterålen	18 020 000
Reduserte kostnader mat og forbruksvarer; Bløtdel	670 000
Redusert overtid og innleie; Bløtdel, Lofoten og OØØ	4 160 000
Potensielle tiltak 2024	
Reduserte lønnskostnader; Vesterålen, KK, Intensiv, Bløtdel	15 800 000
Betaling for tjenester som ikke er helsehjelp; KK og OØØ	250 000
Reduksjon kostnad operasjonsmateriell; Operasjon og anestesi	3 000 000
Økt aktivitet v.h.a nødvendig areal; Bløtdel	800 000
Sum	42 700 000

Det er for alle avdelingene identifisert områder som skal arbeides videre med i 2024.

Avdeling Lofoten

Avdelingen har besatt de fleste av sine budsjetterte stillinger, men har tidligere år fått godkjenning til å øke bemanningsplaner uten at de er tilført budsjett/budsjetterte stillinger. Dette medfører en utfordrende og kostnadskrevende driftssituasjon ved fravær og permisjoner, noe som nå er treffer enhet for akuttmottak, dagkirurgi og overvåkning i særlig grad. Det er også noen vaktfunksjoner som ikke har tilstrekkelig med budsjetterte stillinger for å drifte 24/7/365. De viktigste områdene for 2024 er å rekruttere inn i nødvendige budsjetterte stillinger og å øke poliklinisk aktivitet (både Kirurgisk klinikk og hjelpepersonell for Medisinsk klinikk) slik at flest mulig pasienter får tilbud lokalt.

Potensiale for tiltak: Ja. I løpet av 1. tertial 2024.

Avdeling Vesterålen

For denne avdelingen er det identifisert behov for tettere oppfølging og styring, samt styrke arbeidet knyttet til økning av nærvær hos ansatte. De viktigste tiltakene er stabilisering og rekruttering, særlig knyttet til sengepost, og operasjonalisere driften (avstemme tilgjengelige ressurser og evt. omfordele, driftsplanlegging/ logistikkforbedring).

Potensiale for tiltak: Ja. I løpet av 2. tertial 2024.

Kvinneklinikken (KK)

Her har ikke budsjetterte stillinger vært tilstrekkelig for å fylle bemanningsplanen som fødeenheten i Bodø benytter, noe som har medført at «hull» i planen har blitt dekket med dyrere timer enn nødvendig. Det er derfor gjort en mindre økning i antall budsjetterte stillinger i tråd med dagens bemanningsplan. Det meldes fra avdelingen om at nye kvalitetskrav og økende behov hos gravide (eldre, flere risikofødsler, mer komorbiditet) medfører behov for en bemanningsplan med ytterligere økning av budsjetterte stillinger. Øvrige områder for avdelingen er oppgavedeling og stabilisering av egne ansatte, inkl ultralyddjordmor i Lofoten og Vesterålen.

Potensiale for tiltak: Ja. I løpet av 2. tertial 2024.

Avdeling for ortopedi, øye og ØNH (OØØ)

Fagområdene i avdelingen har gjennom 2023 arbeidet for å øke kapasitet og redusere ventetid, fristbrudd og andel passert planlagt tid. Det er gjort en bemanningsøkning innenfor øyesykdommer (permanent) og ortopedi (midlertidig 2024) i tillegg til at det arbeides med bedre logistikk og avklaring på hvilke pasienter som trenger helsehjelp hos oss, hvordan helsehjelpen gis, hvor helsehjelpen gis og intervall for kontakt med oss.

Potensiale for tiltak: Ja. I løpet av 1. tertial 2024.

Avdeling Bløtdel

For avdelingen er den viktigste oppgaven i 2024 å stabilisere/ rekruttere sykepleiere til sengepost og LIS2/3. Arbeidet med oppgavedeling på sengepost videreføres, med identifisering av nye områder aktuelle for dette og langtidsplanlegging av leger må forbedres innenfor noen av fagområdene. Det er også identifisert et behov for å forbedre organisering av LIS 1 tjenesten, noe som sees på i pågående prosess for omorganisering.

Potensiale for tiltak: Ja. I løpet av 2. tertial 2024.

Avdeling Intensiv

Denne avdelingen har ikke egne pasienter, men bidrar i pasientforløp for både Kirurgisk pasienter og pasienter fra øvrige klinikker. Fokusområdene for 2024 er pre- og postoperativ kapasitet slik at avdelingen ikke blir det begrensende leddet, pasientforløp for intensivpasienter og videreføring av arbeidet med bemanningsplanlegging intensiv.

Potensiale for ytterligere effekt av tiltak: Ja. I løpet av 1. tertial 2024.

Avdeling for operasjon og anestesi

Avdelingen har identifisert fokusområder, målsetninger og mulige tiltak for å nå målsetningene som skal arbeides videre med i 2024. Fokusområdene omfatter:

Forutsigbarhet for pasientene

- 95% av elektive operasjoner gjennomføres som planlagt

- 30% reduksjon i median tid fra beslutning om operasjon til gjennomført operasjon
- >70% av pakkeforløp operert innenfor standard forløpstid for OF4K

Forutsigbarhet for ansatte

- Faktisk bemanning i samsvar med bemanningsplan
- Forutsigbarhet gjennom arbeidsdagen

Forutsetning for å gi et godt tilbud i kapasitet og kvalitet

- Må utarbeides gode KPI for både kostnad per operasjon og logistikk.

Potensiale for tiltak: Ja, men pga mange avhengigheter usikkert om effekt kommer 1. eller 2. tertial 2024.

Medisinsk klinikk

Omstillingsbehov: 15,7 mill. kr

Tiltaksplan:

Klinikk	Kort tiltaksbeskrivelse	Forventet effekt 2024
MED	2 LIS går ut i gruppe 1 tjeneste	1 500 000
MED	Koding	500 000
MED	Reduksjon enhetsleder Lofoten 50%	400 000
MED	Ytterligere reduksjon i antall fristbrudd, med 50 sammenlignet med 2023	400 000
MED	Gå over til sc. Phesgo	552 000
MED	Reduksjon innleie sykepleiere fra firma	2 000 000
MED	Reduksjon innleie sykepleiere fra firma	7 000 000
MED	Reduksjon innleie sykepleiere fra firma	300 000
MED	Reduksjon innleie sykepleiere fra firma	500 000
MED	Redusere overtidsbruk	500 000
MED	Redusere innleie fra firma leger	500 000
MED	Besparelse medikamenter MS behandling	2 000 000
MED		16 152 000

Psykisk helse og rusklinikken

Omstillingsbehov: 59,4 mill. kr

Tiltaksplan:

Klinikk	Kort tiltaksbeskrivelse	Forventet effekt 2023
PHR	Redusert ekstern innleie LOVE	15 000 000
PHR	Reduksjon fristbruddkostnader	18 000 000
PHR		33 000 000

Fristbrudd

I tillegg til tiltak beskrevet i virksomhetsrapport for oktober 2023 iverksettes det nå et større tiltak for å stoppe fremtidige fristbrudd på tvers av avdelinger.

Dette vil ledes og koordineres på klinikknivå og medfører helomlegging og endring i inntak av pasienter og med avklarings/ førstegangssamtaler og andregangskonsultasjon av alle pasienter på venteliste for videre triagering/ overføring internt/ avslutning.

Planlegging er startet og piloteres i løpet av desember og januar. Vi regner ikke med å kunne redusere utgifter til fristbrudd til 0 i 2024.

Prehospital klinikk

Omstillingsbehov: 67,9 mill. kr

Tiltaksplan:

Klinikk	Kort tiltaksbeskrivelse	Forventet effekt 2023
PREH	Akuttmottaket	1 551 000
PREH	Ambulansetjenesten	9 550 000
PREH	Portørtjenesten - sum tiltak	1 058 000
PREH	Sykefravær	1 000 000
PREH		13 159 000

Det jobbes nå med å innføre nye bemanningsplaner i ambulansetjenesten. Den nøyaktige effekten av dette er ikke beregnet og vil først kunne konkretiseres endelig når alle planene er innført høsten 2024.

Eventuelle endringer i antall biler, plassering av stasjoner og andre forhold som kan følge av det pågående funksjons- og oppgavedelingsarbeidet vil også kunne medføre endringer i budsjett prehospital klinikk, og vil i så tilfelle bli innarbeidet etter hvert.

5. AKTIVITET

På nasjonalt nivå legger forslag til statsbudsjett til grunn en vekst i pasientbehandlingen på 1,8 % fra anslått nivå 2023 innen ISF. For laboratorie- og radiologiske undersøkelser i helseforetakene legges til rette for en vekst på om lag 1,7 % i 2024.

5.1 Somatikk

Tabell 4: Planlagt DRG-aktivitet somatikk 2024

Planlagt DRG-aktivitet 2024 Opphold				
Totalt heldøgn, elektive pasienter, polikliniske dagpasienter og poliklinikk				
	Aktivitet 2022	Plan 2023	Prognose 2023	Plan 2024
Antall DRG-poeng	41 656	42 076	42 411	43 160
herav gjestepasienter	448	400	513	400

2023 logikk. Omleggingseffekt 2024 logikk kommer i tillegg.

Tabellen ovenfor viser DRG poeng knyttet til opphold. DRG poeng på særtjenestegrupper (STG) og tjenesteforløpsgrupper (TFG) er ikke inkludert i tabellen ovenfor.

Tabell 5: Planlagte avdelingsopphold somatikk 2024

Planlagte avdelingsopphold				
Totalt alle omsorgsnivå				
	Aktivitet 2022	Plan 2023	Prognose 2023	Plan 2024
1 Ordinære innleggelser med overnatting	22 672	22 957	23 048	23 292
2 Dagkirurgi	5 523	5 389	5 965	5 651
3 Andre innleggelser uten overnatting	45 284	42 877	46 085	43 716
5 Polikliniske konsultasjoner	157 881	153 452	161 718	158 983
6 Spesielle polikliniske tjenester	1652	1741	1 604	1741

Plantallsøkning er på medisin, kirurgi og barn.

Plantallsendring skyldes:

- 1) justering av plantall til faktisk aktivitet
- 2) større planlagt aktivitet på øye og ortopedi

5.2 Psykisk helse og rus

Tabell 6: Planlagt aktivitet psykisk helse og rus 2024, avdelingsopphold

	Aktivitet 2022	Plan 2023	Prognose 2023	Plan 2024
BUP				
Utskrivinger	203	200	248	248
Liggedøgn	3 514	3 220	3 280	3 282
Pol.konsultasjoner ISF	20 166	27 450	22 800	22 747
VOP				
Utskrivinger	1 543	1 745	1 720	1 727
Liggedøgn	31 769	35 100	35 200	35 200
Pol.konsultasjoner ISF	24 223	30 340	23 000	23 790
LOVE				
Utskrivinger	175	200	148	150
Liggedøgn	2 108	2 200	2 200	2 200
Pol.konsultasjoner ISF	19 532	14 900	20 000	19 050

SUM				
Utskrivinger	1 921	2 145	2 116	2 125
Liggedøgn	37 391	40 520	40 680	40 682
Pol.konsultasjoner ISF	63 921	72 690	65 800	65 587

6. INVESTERINGER

Styret i Helse Nord RHF fastsatte investeringsrammer for 2024 i styresak 87-2023 *Økonomisk langtidsplan 2024-2027 inkludert rullering av investeringsplan 2024-2031* i styremøte den 27. juni 2023. I styresak 117-2023 Budsjett 2024 for foretaksgruppen var investeringsrammen uendret fra sak 87-2023. Rammen til HF-styrets disposisjon for reanskaffelse av medisinteknisk utstyr, ambulanser, rehabilitering bygg og KLP egenkapitalinnskudd mv. utgjør 80 mill. kr i 2024.

Tabell 7: Investeringsramme 2024

Investeringsramme NLSH 2024	(mill kr)
MTU, ambulanser mm.	80,0
Sum investeringsramme	80,0

7. LIKVIDITET

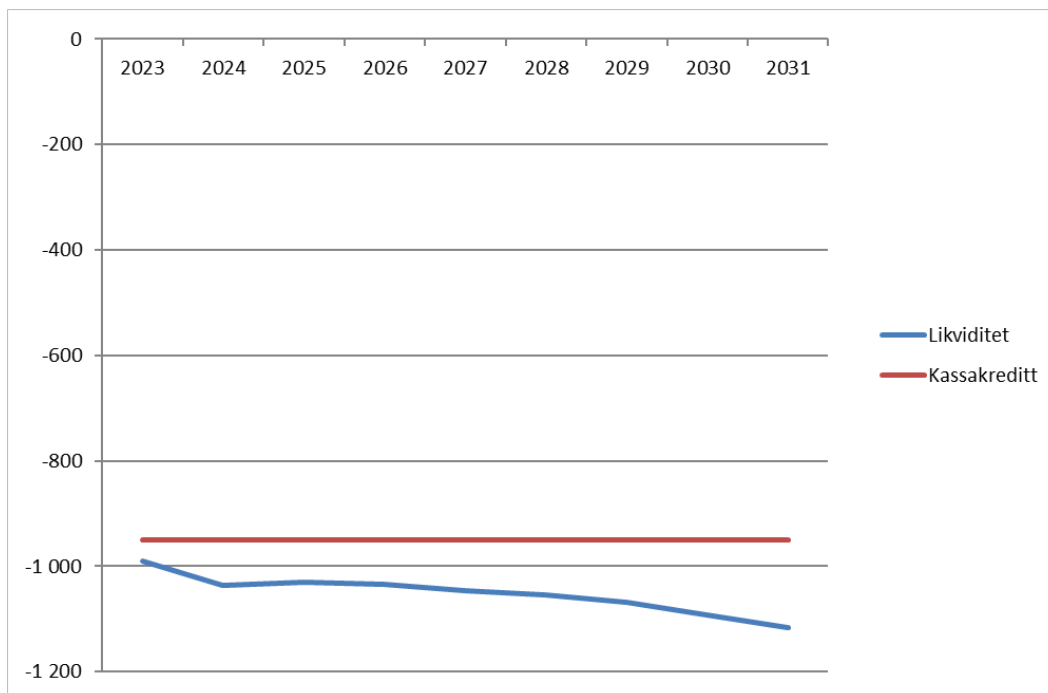
I henhold til *Helse Nord styresak 132-2023 Endring av driftskredittramme i helseforetakene og egenkapitalinnskudd i Helse Nord IKT HF* ble det vedtatt at Nordlandssykehuset får økt kassakredittrammen fra 700 til 950 mill. kr fra 1. desember 2023. Dette som følge av at pensjonspremien i foretaket ble betydelig høyere enn pensjonskostnaden i 2023.

Likviditetsprognose 2023-2031 tar utgangspunkt i et negativt budsjettavvik for 2023 på 210 mill. kr, og at omstillingstiltak gir effekter som sikrer budsjettmessig balanse de

neste årene tilsvarende resultatkrav på + 5 mill. kroner. Dersom budsjettavviket i 2023 forverres ut over prognosen på -210 mill. kr i 2023, og/eller effekt av omstillingstiltak forsinkes, vil prognosen nedenfor forverres.

Gjennomføring av tiltaksplaner i tråd med omstillingsutfordring i tabell 1 vil være nødvendig for at foretaket skal kunne ivareta sine økonomiske forpliktelser i årene fremover. Til nå har ikke foretaket tilstrekkelige tiltak for å gå i økonomisk balanse i 2024, og det er behov for økt kassakreditt allerede i slutten av desember 2023 for å gjøre opp forpliktelser som påløper.

Figur 2: Likviditetsprognose 2023-2031

Likviditetsbudsjettet for 2023 fremgår av tabell 8 nedenfor. Nordlandssykehuset forventes å ha en inngående negativ likviditet eksklusive skattetrekkskonto på om lag 990 mill. kr i januar 2024. Forutsatt drift i tråd med rammeforutsetningene i 2024 vil likviditet ved utgangen av 2024 utgjøre -995 mill. kr.

Tabell 8: Likviditetsbudsjett 2024

Likviditetsbudsjett (mill kr)	2024
Kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	
Budsjettert resultat	5
Avskrivninger/nedskrivninger	294
Diff pensjonskostnad/premie	-22
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	277
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	
Ubrukte investeringsrammer tidligere år	0
Investeringsbudsjett vedtatt investeringsplan	-80
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-80
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	
Innbet ved opptak av lån Byggetrinn 2 Bodø	0
Avdrag lån	-202
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-202
Netto endring i kontanter	-5
Inngående likviditetsbeholdning 01.01.2024 - estimat	-990
Utgående likviditetsbeholdning 31.12.2024 - estimat	-995
Ramme for kassakreditt	-950
Estimert likviditetsreserve pr.31.12.2024	-45

Likviditetsbudsjettet i tabell 8 tar utgangspunkt i investeringsramme og ramme for kassakreditt slik disse er vedtatt av Helse Nord RHF.

8. BUDSJETT 2024

I tabell 9 fremgår budsjett for Nordlandssykehuset HF for 2024. Resultatkrav er på 5 mill. kroner, men foretaket har per desember 2023 ikke identifisert tilstrekkelig med tiltak for å nå dette kravet.

Tabell 9: Budsjett Nordlandssykehuset HF 2024

Regnskap	Regnskap 2022	Vedtatt budsjett 2023	Justert budsjett 2023	Regnskap per oktober 2023	Forslag budsjett 2024
Basisramme	-3 735 924 318	-3 942 395 291	-4 093 953 496	-3 355 392 577	-4 246 909 291
Kvalitetsbasert finansiering	-18 331 847	-19 525 837	-20 245 765	-16 271 667	-21 201 000
ISF egne pasienter	-1 115 355 449	-949 603 984	-963 050 402	-814 528 851	-1 015 971 328
ISF av biologiske legemidler utenfor sykehus	-67 002 807	-42 760 668	-54 946 668	-53 225 343	-44 777 053
Gjestepasientinntekter	-23 067 383	-11 610 637	-11 754 768	-25 156 114	-12 248 468
Polikliniske inntekter	-126 833 537	-127 520 245	-127 520 245	-92 339 556	-131 280 348
Utskrivningsklare pasienter	-13 743 930	-14 839 984	-14 839 984	-17 178 033	-15 478 103
Raskere tilbake	-650 479	0	0	-541 289	0
Andre øremerkede tilskudd	-26 212 278	-15 558 194	-12 558 219	-12 194 859	-19 499 838
Andre inntekter	-191 499 864	-183 228 245	-185 573 349	-158 529 790	-192 108 959
Driftsinntekter	-5 318 621 892	-5 307 043 085	-5 484 442 896	-4 545 358 079	-5 699 474 388
Kjøp av offentlige helsetjenester	180 467 915	202 365 895	204 908 932	146 186 253	205 344 531
Kjøp av private helsetjenester	150 747 689	65 568 518	66 437 450	114 893 282	111 201 299
Varekostnader knyttet til aktivitet	628 663 663	569 682 551	615 449 472	544 806 332	660 326 195
Innleid arbeidskraft (fra firma)	154 692 561	50 561 109	77 198 912	122 546 521	93 324 404
Lønn til fast ansatte	2 306 863 733	2 301 995 418	2 442 349 892	2 034 875 348	2 544 254 479
Vikarer	225 525 608	213 993 862	211 401 800	182 868 250	221 621 112
Overtid og ekstrahjelp	195 179 199	83 280 573	89 919 144	170 399 279	164 074 723
Pensjon inkl arbeidsgiveravgift av pensjon	433 302 136	462 696 286	419 571 707	349 427 649	464 581 241
Offentlige tilskudd og ref. vedr arbeidskraft	-182 638 038	-168 370 765	-178 701 168	-169 267 087	-178 730 154
Annen lønn	217 937 935	243 368 488	246 236 615	190 029 243	233 353 751
Avskrivninger	299 991 230	304 000 035	303 999 885	246 649 348	293 600 000
Andre driftskostnader	818 644 141	866 903 185	874 677 083	700 507 951	904 722 841
Driftsutgifter	5 429 377 772	5 196 045 155	5 373 449 724	4 633 922 369	5 717 674 422
Driftsresultat	110 755 880	-110 997 930	-110 993 172	88 564 290	18 200 034
Finansinntekter	-2 505 246	-2 000 000	-2 000 000	-4 054 892	-4 500 000
Finanskostnader	65 590 109	107 997 717	107 997 751	94 262 538	128 999 966
Finansielle poster	63 084 862	105 997 717	105 997 751	90 207 646	124 499 966
Ordinært resultat	173 840 742	-5 000 213	-4 995 421	178 771 936	142 700 000

Forslag til budsjett i tabell 9 er utarbeidet med utgangspunkt i vedtatt basisramme i Helse Nord's styresak 117-2023 og resultatkrav på 5 mill. kr. Omstillingsutfordring for 2024 synliggjør behov for gjennomføring av omstillingstiltak med effekt på 261 mill. kr for at resultatkravet skal kunne oppfylles. Til nå er det utarbeidet en tiltaksliste på 123,5 mill. kroner i klinikkene, noe som medfører en restutfordring på 147,7 mill. kroner. Det pågår et arbeid med identifisering av ytterligere tiltak, men vi regner ikke med å løse hele omstillingsutfordringen i løpet av 2024.

VEDLEGG: Inntektsrammer – sak 117-2023 Helse Nord RHF

Basisramme 2024	RHF	Styret i HN RHF	Finnmark	UNN	NLSH	Helgeland	Sum
Sum basisramme 2023 vedtatt budsjett	1 786 521	334 643	1 999 470	6 337 032	3 920 888	1 735 521	16 114 074
Oppdatering nasjonal inntektsmodell		-100 000					-100 000
Forventet realvekst		160 000					160 000
Viderført tilleggsbevilgning RNB 2023		30 700	46 555	114 127	78 262	40 056	309 700
Avslutning prosjekter RHF	-11 000	11 000					0
Ekstra lønns- og prisvekst 2023	21 663		21 991	70 082	43 630	18 634	176 000
Prisjustering		15 000					15 000
Styrking HF		-50 000	8 343	20 453	14 025	7 179	0
Samvalgskordinator 2021-2023		1 500	-500		-500	-500	0
Persontilpasset medisin		-5 650		5 650			0
Medisinerstudentplasser (praksisundervisning)		-20 000		20 000			0
Inntektsmodell somatikk			-2 016	-5 421	4 453	2 984	0
Inntektsmodell psykisk helse			2 960	-1 445	-7 419	5 905	0
Regionale sikkerhetsplasser psykisk helsevern, etablering UNN, innfasing i inntek		-18 100	1 469	18 369	-3 227	1 489	0
Inntektsmodell TSB			299	-5 612	11 246	-5 933	0
Akutt TSB innfasing i inntektsmodell			-392	1 439	-677	-371	0
Kvalitetsregister BUP		-800		800			0
Kjønnsinkongruens		-500		500			0
Økte kostnader luftambulans	30 000	-30 000					0
Innovasjonsprosjekter rettet mot omstilling	5 000	-5 000					0
Forskningsmidler, trekkes tilbake for senere fordeling	35 000			-31 000	-4 000		0
Sum basisramme 2024, per juni 2023	1 867 184	322 793	2 078 178	6 544 974	4 056 682	1 804 964	16 674 775

Oppdatering nasjonal inntektsmodell, avvik fra planforutsetninger		-41 309					-41 309
Forventet realvekst, avvik fra planforutsetninger		32 601					32 601
Endring pensjonskostnader		-70 900					-70 900
Videreført ekstraordinær prisomregning fra RNB 2023, avvik fra forutsetninger		-1 230					-1 230
Effektivisering		-19 219					-19 219
Videreføring av bevilgning nysaldering 2022, avvik fra planforutsetninger		343					343
Styrking kapital (prisjustering av kapitalelement i inntektsfordeling)		1 664	5 676	14 769	13 225	3 682	39 017
Lønns- og prisvekst 2024	78 038	0	70 427	226 095	136 686	60 855	572 102
Manglende prisjustering egenandeler			204	519	383	223	1 329
Hjemmetest livmorhalsprogrammet		200					200
Resultatbasert finansiering, rammefordeling i "overgangsordninger"			-291	752	-341	-120	0
Det finnes hjelp (DFH) - flyttes fra Hdir				2 000			2 000
Styrke PH døgn		13 628					13 628
SANKS, 2 stillinger nasjonalt team, reinbeitekrise		-1 450	1 450				0
Regionalt tilbud tverrfaglig smertebehandling		-1 100		1 500	-400		0
Sum basisramme 2024, per oktober 2023	1 945 222	236 022	2 155 645	6 790 610	4 206 234	1 869 605	17 203 337

Særskilte tilskudd	RHF	Styret i HN RHF	Finnmark	UNN	NLSH	Helgeland	Sum
Sykestuer Finnmark			11 700				11 700
Kvalitetsregistre	43 212						43 212
Nasjonalt senter for e-helseforskning				45 100			45 100
Medisinsk undersøkelse barnehus				2 536	2 446		4 982
Bedre psykisk helsehjelp i barnevernet, pilot Bodø					7 675		7 675
Landsdekkende modell for rettspsyk				637			637
Barnepalliativt team				2 256	1 666		3 922
Døgnplass spiseforstyrrelse BUP				3 129			3 129
LIS1-stillinger			12 400	21 700	15 500	9 300	58 900
LIS1-stillinger fra 1. sept 22				3 295	4 943	1 648	9 885
Tilskudd til turnustjeneste	122	0	1 016	2 627	2 163	1 099	7 027
Helikopter Kirkenes	58 384		9 016				67 400
Fellesoperert redningshelikopterbase Tromsø og Svalbard				10 800			10 800
Endringer i biotekloven			253	3 783	420	210	4 666
Tverrfaglig helsekartlegging				2 972			2 972
Tarmkreftscreening			1 267	2 851	2 323	1 267	7 709
Beredskap ved Kirkenes sykehus			35 000				35 000
Videreutvikling av spesialisthelsetjenester i Alta			25 000				25 000
Økt arbeidsgiveravgift for ytelser over 850.000	975		7 350	25 725	11 250	4 800	50 100
Samhandling og omstilling i Helse Nord		40 000					40 000
SUM øvrig ramme 2024, per oktober 2023	102 693	40 000	103 001	127 412	48 385	18 324	439 816

Resultatbasert finansiering	RHF	Styret i HN RHF	Finnmark	UNN	NLSH	Helgeland	Sum
Oppdatert fordeling 2024			11 159	39 169	21 201	10 339	81 868
SUM resultatbasert finansiering 2024, per oktober 2023	-	-	11 159	39 169	21 201	10 339	81 868

Øremerket tilskudd Nasjonale tjenester (konto 3340)	RHF	Styret i HN RHF	Finnmark	UNN	NLSH	Helgeland	Sum
Nasjonal kompetansetjeneste, antibiotikaresistens				8 449			8 449
Nasjonal komp.tjeneste for barn og unge med funksjonsneds.	2 849						2 849
Nasjonal komp.tjeneste for inkontinens og bekkenbunnsyk.				2 846			2 846
Samisk nasjonal kompetansetjeneste - psykiskhelsevern og rus			4 795				4 795
Nasjonal kompetansetjeneste for døvblinde				3 445			3 445
Ufordelt Nasjonale tjenester							-
Døvblindesentre	51 875			9 341			61 216
SUM Nasjonale tjenester 2024, per oktober 2023	54 724	-	4 795	24 081	-	-	83 600

Øremerket tilskudd Forskning (konto 3320)	RHF	Styrets disp	Finnmark	UNN	NLSH	Helgeland	Sum
Forskningsmidler, ikke fordelt	88 500						88 500
SUM øremerket forskning 2024, per oktober 2023	88 500	-	-	-	-	-	88 500